

Jak zainteresować uczniów twórczością Gustawa Herlinga - Grudzińskiego?

Autor: Agnieszka Grudzińska
grudzinska@womczest.edu.pl

PODSTAWOWE KIERUNKI REALIZACJI POLITYKI OŚWIATOWEJ PAŃSTWA W ROKU SZKOLNYM 2019/2020

1. Profilaktyka uzależnień w szkołach i placówkach oświatowych.
- 2. Wychowanie do wartości przez kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych.**
- 3. Wdrażanie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych**
4. Rozwijanie kompetencji matematycznych uczniów.
5. Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych uczniów, w tym bezpieczne i celowe wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego.
6. Tworzenie oferty programowej w kształceniu zawodowym. Wdrażanie nowych podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego.

Program

1. Biografia G. Herlinga Grudzińskiego i propozycje jej wykorzystania.

2. Wybrane dzieła G. Herlinga Grudzińskiego – propozycje metodyczne.

3. Ciekawe materiały o życiu i twórczości G. Herlinga - Grudzińskiego dostępne w internecie.

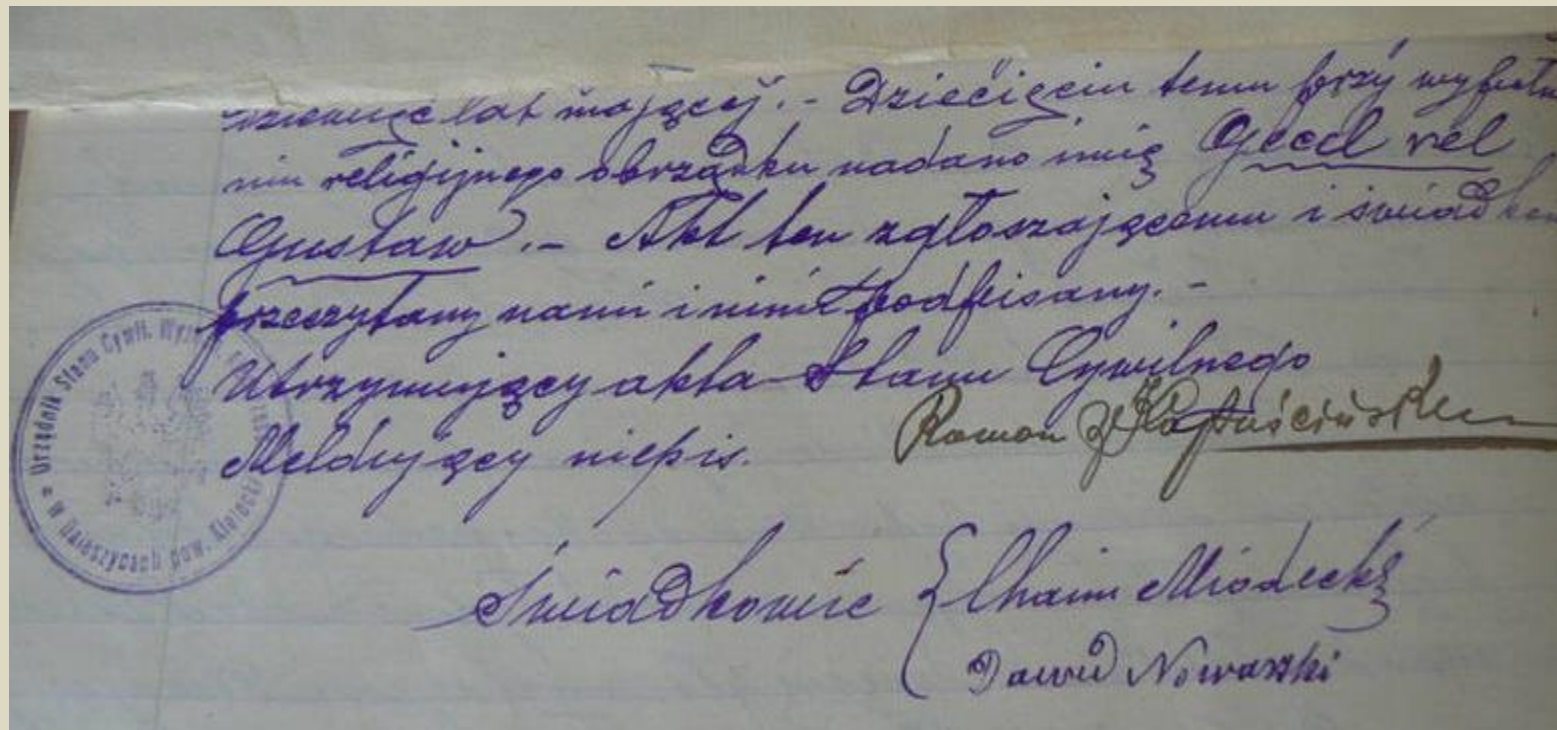

***UCHWAŁA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 20 lipca 2018 r.
w sprawie ustanowienia roku 2019 Rokiem Gustawa Herlinga-Grudzińskiego***

Losy i twórczość Gustawa Herlinga-Grudzińskiego stanowią świadectwo cierpienia i czynów człowieka, któremu przyszło przeżyć czasy totalitarnej przemocy i kryzysu wartości. Więzień sowieckiego łagru, żołnierz Armii Andersa, uczestnik bitwy pod Monte Cassino, emigrant, współpracownik „Kultury” i Radia Wolna Europa, (...) Gustaw Herling-Grudziński z niezwykłą odwagą opisuje tragedię człowieka poszukującego moralnego ładu i prawdy. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w uznaniu słowa i czynu wielkiego pisarza, ustanawia rok 2019 Rokiem Gustawa Herlinga-Grudzińskiego.

Marszałek Sejmu: M. Kuchciński

" ... Siedemnastego lipca tysiąc dziewięćset dziewiętnastego roku o godzinie pierwszej po południu zgłosił się osobiście Jakób- Jozek Herling vel Grudziński czterdzieści siedem lat mający czasowo zamieszkały we wsi Skrzelczyce, a stały mieszkaniec miasta Kielce /.../ i zgłosił nam dziecię płci męskiej, oświadczając iż urodziło się ono we wsi Skrzelczycach gm. Szczecno dwudziestego maja roku bieżącego o godzinie siódmej rano ze ślubnej jego żony Dobrysi z Bryczkowskich trzydzieści dziewięć lat mającej. Dziecięciu temu przy wypełnieniu religijnego obrządku nadano imię Gecel vel Gustaw...". Pod dokumentem za niepiśmiennego Jakuba Herlinga podpisał się sekretarz gminy Roman Kapuściński - dziadek słynnego polskiego reportażysty

Gustaw Herling - Grudziński urodził się **20.05.1919** r. w Kielcach, w spolonizowanej rodzinie żydowskiej. Był czwartym dzieckiem **Doroty z Bryczkowskich i Jakuba Herlinga vel Grudzińskiego**.

Ciekawostka:

*„**Drugi człon mojego nazwiska - Grudziński**, jak głośno fama rodzinna, był rezultatem faktu, że mój pradziadek czy prapradziadek był w oddziałach Czachowskiego w lasach kieleckich w czasie powstania styczniowego. Tam mu to drugie nazwisko nadano. Ale ja nigdy nie natrafiłem na żadne ślady czy dowody tego twierdzenia, tak że muszę to uznać za legendę, za coś w rodzaju rodzinnego mitu.”*

- Ojciec pisarza oraz brat Maurycy

Rodzina pisarza, mimo że mieszkała w **Kielcach** sporo czasu spędzała w pobliskich **Skrzelczycach** w gm. Pierzchnica, gdzie mieścił się duży folwark, którego ojciec pisarza był właścicielem.

- Dom i młyn w Suchedniowie

Nieistniejący już dom Herlingów - Grudzińskich w Suchedniowie.

Zdjęcie z ok. 1970 r.

Ciekawostka:

*„Kiedy się urodziłem, ojciec mój był właścicielem niewielkiego **majątku w Skrzelczycach** w okolicach Buska, który zawsze potem, w następnych już latach mojego dzieciństwa był przedmiotem opowiadań... o ich jakiejś niezwyklej obfitości. Wszystko tam było jakoby wielkie, ogromne, niezwykle. Grzyby, przez które nie można było przejść czy przeskoczyć, ryby kilkukilowe. To była legenda, często się o tym mówiło, o tych skrzelczyckich obfitościach i o niezwyklej bogactwie tego mająteczku (...).” - wspominał G. Herling*

- Skrzelczyce – ruiny folwarku

- Ruiny folwarku w Skrzelczycach

„Wkrótce po moim urodzeniu się ojciec sprzedał te Skrzelczyce tak wspaniałe i zakupił młyn w Suchedniowie, do którego o wiele, wiele później, krótko przed wojną, dobudował mały tartak. I to była baza naszego życia.”

- Młyn w Suchedniowie

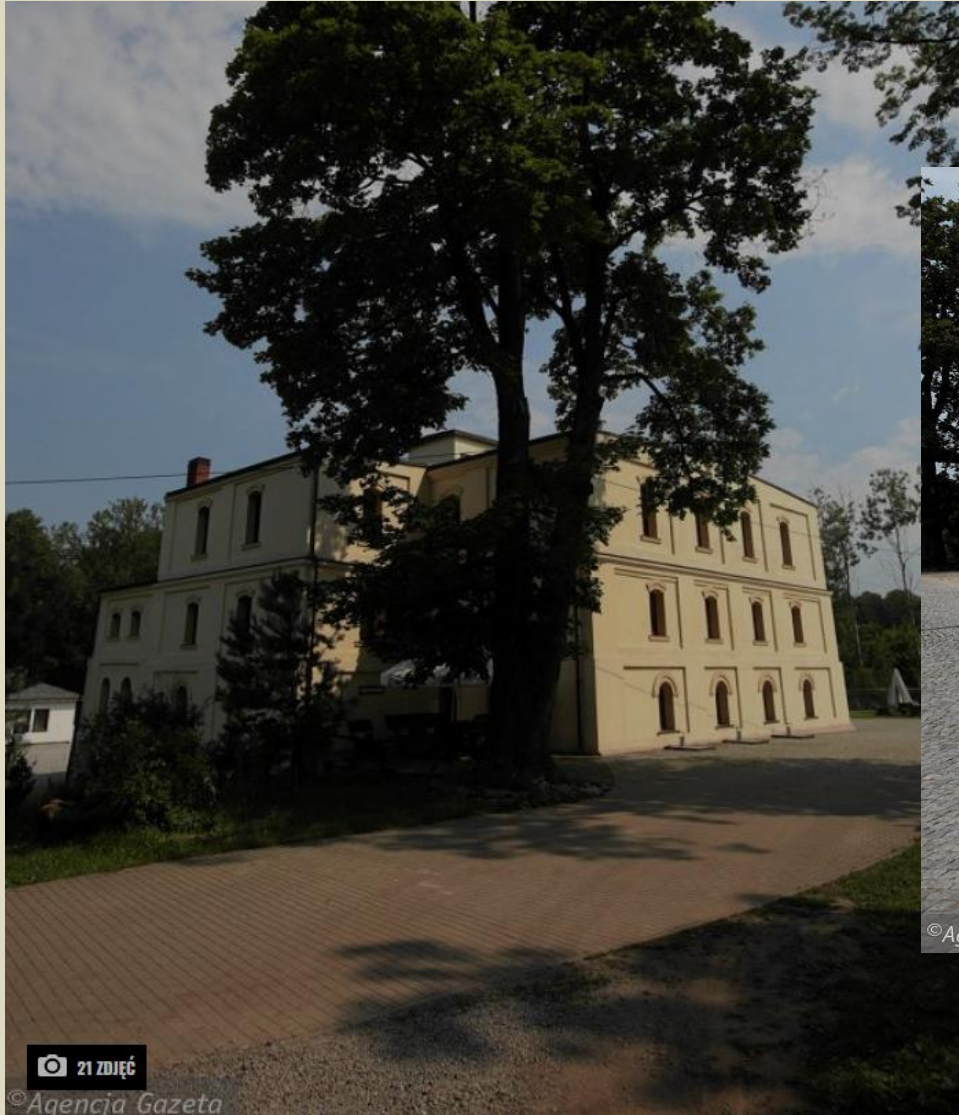
1970 r.

Młyn w Suchedniowie.

Zdjęcie z ok. 1970 r.

- Dom i młyn w Suchedniowie, obecnie hotel i restauracja

„Miałem bardzo szczęśliwe dzieciństwo.

Mieszkałem w pięknym miejscu, pełnym zieleni, nad wodą, niedaleko wspaniałych lasów. Tuż przy domu rodziców był staw, który nazywaliśmy ciemnym, łąka za rzeczką i olchowa grobla (...).”

*Ciekawostka: **Jako chłopiec uwielbiałem wędkowanie** i chyba byłem bardzo dobrym wędkarzem, bo potrafiłem siedzieć nad wodą wiele godzin i patrzeć na nieruchomy splot. (...) Prawdziwego wędkarza poznaje się po tym, że potrafi być szczęśliwy od samego siedzenia z wędką nad wodą. Miałem prawdziwą wędkę i pasjami łowiłem ryby w stawie w Suchedniowie. Łowiłem okonie, płocie, karpie, szczupaki (te ostatnie oczywiście „na żywca”). **To było moje hobby, którego mi zawsze brakowało, odkąd przeprowadziłem się do Włoch.***

- Suchedniów

- „Zamieszkałem z matką w Kielcach na ulicy Sienkiewicza. Starsza para rodzeństwa, mój brat Maurycy i siostra Eugenia, już studiowali w Warszawie. Ja należałem do drugiej, młodszej pary: siostra Łucja starsza ode mnie o cztery lata zmarła w 1994 roku.”
- Ciekawostka: W Kielcach (woj. świętokrzyskie) na frontonie kamienicy nr 52 przy ulicy Sienkiewicza wisi tablica informująca, że w tym domu mieszkał Gustaw Herling-Grudziński.

- <https://echodnia.eu/swietokrzyskie/sladamigustawa-herlingagrudzinskiego-w-kielcach-i-regionie-w-wycieczce-wziela-udzial-corka-pisarza/ar/c1-14137323>

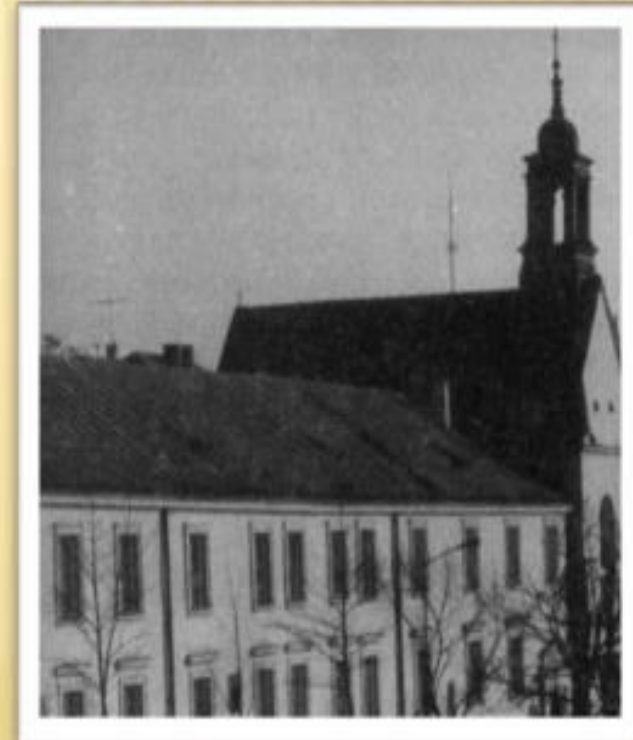

- Ciekawostka:
- „ W wieku dziesięciu lat zapisany zostałem do gimnazjum podówczas imienia Mikołaja Reja, a w rok potem Stefana Żeromskiego. Należał do tych mniej już licznych uczniów gimnazjum, którzy Żeromskiego bardzo pilnie czytali (do tzw. Żeromszczyków).

11.10.1935 r.: Klasowa wycieczka do Wieliczki.

G. Herling - Grudziński w dolnym rzędzie, pierwszy z lewej.

Dawny gmach Państwowego Gimnazjum im. M. Reja
w Kielcach, w którym autor uczył się w latach 1929-1937.

- „ W wieku dziesięciu lat zapisany zostałem do gimnazjum podówczas imienia Mikołaja Reja, a w rok potem Stefana Żeromskiego. **To było gimnazjum, w którym kształcił się autor "Syzyfowych prac"** i pamiętam z tych lat swego rodzaju manię wśród młodzieży, zwłaszcza kieleckiej, poszukiwania śladów po Żeromskim. Istniał kult... Nie był to może kult czytelników książek Żeromskiego, ale kult wielkiego człowieka, który w tych właśnie murach się kształcił. Wynajdywano najrozmaitsze drobiazgi, niektóre zabawne, niektóre mniej, świadczące o tej jego obecności. Krążyły legendy, że jeszcze gdzieś w podziemiach są stare ławki szkolne z pulpitemi, na których Żeromski wypisał swoje nazwisko. Ja tylko widziałem przed wojną w kapliczce na Świętej Katarzynie ten słynny napis zasłonięty szkiełkiem: "Stefan Żeromski, uczeń klasy II". **Należał do tych mniej już licznych uczniów gimnazjum, którzy Żeromskiego bardzo pilnie czytali (do tzw. Żeromszczyków).**

Jedna z sal Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego
« Poprzedni Obraz 6 z 6

Gimnazjum im. S. Żeromskiego w Kielcach

- *Byłem albo prymusem, albo w każdym razie jednym z prymusów w nauce języka polskiego, gdzie najważniejszą rzeczą była umiejętność pisania długich wypracowań - według mnie rzecz wychowawczo okropna. Pobyt w Anglii przekonał mnie, że to jest zupełny nonsens i powód wpędzania Polaków w wodolejstwo. Dostaje się wyższy stopień za długość wypracowania, a nie za jego treść czy wartość. W Anglii, jak się uczyłem języka angielskiego w Londynie, przekonałem się, że jest wręcz odwrotnie, im krótsza była wypowiedź na zadany temat, tym wyższy stopień.*

W 1932 r. przyszły twórca literatury **stracił matkę**, która zmarła na tyfus i została pochowana na cmentarzu żydowskim w Bodzentynie, zaś w **1943 r. zmarł jego ojciec.**

„Moja matka, która bardzo kochałem, zmarła młodo, miała zaledwie czterdzieści lat. Zostałem sam z ojcem. Od tej chwili zaczęły się w moim życiu różne powikłania, które spowodowały, że moja młodość stała się bardzo trudna”

- Dorota z Bryczkowskich Grudzińska

Ciekawostka: „Przemieszczałem się stale pomiędzy Suchedniowem a Kielcami, dojeżdżałem codziennie do szkoły pociągami i w ten sam sposób wracałem. Dla kilkunastoletniego chłopca ten rytm dnia był bardzo ciężki i wyczerpujący. Podróż mniej więcej w jedną stronę trwała godzinę. Z domu musiałem więc wychodzić o 6 rano, biegłem przez las na stację, jechałem pociągami do Kielc, a potem, po całym dniu nauki w szkole i rozmaitych zajęciach, wracałem do Suchedniowa. Wracałem o zmierzchu, czasem późnym wieczorem po powrocie byłem już tak zmęczony, że nie miałem nawet siły odrobić lekcji. To był okres wtajemniczenia w trudy życia.”

- Dworzec w Kielcach 1938 r.

KIELCE. Bahnhof
KIELCE. Dworzec

- Ciekawostka: W gimnazjum Herling - Grudziński był **redaktorem szkolnej gazetki „Młodzi idą”**. Jako uczeń klasy VI zadebiutował reportażem **„Świętokrzyszczyna”**, który został opublikowany w warszawskim piśmie młodzieżowym **„Kuźnia Młodych”**. *„(...) to już był wielki honor móc drukować w „Kuźni Młodych”, to było jak wejście do przedpokoju literackiego. W każdym razie miałem już silne aspiracje do pisania”*. - wspominał G. Herling - Grudziński w rozmowie nagranej w 1996 r. w Neapolu przez Z. Kudelskiego.

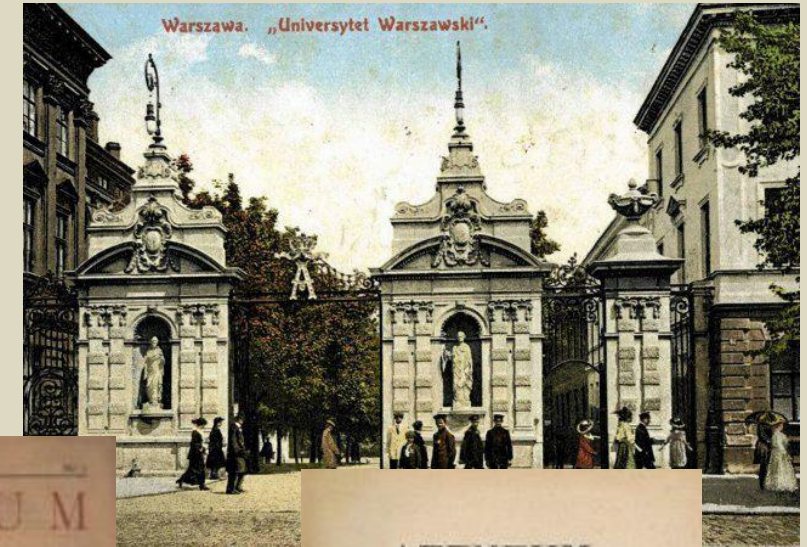
- Czasopismo

W 1937 r. młody twórca ukończył gimnazjum. Wbrew woli ojca, który namawiał go na Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego- miał nadzieję, że w przyszłości syn obejmie młyn z dużym kawałkiem ziemi i stawem - **podjął studia na Uniwersytecie Warszawskim**. Przez dwa lata studiował polonistykę, gdzie jego wykładowcami byli m.in. Julian Krzyżanowski i Tadeusz Kotarbiński.

W okresie studenckim, na przełomie 1937 i 1938 r. kierował działem literackim w dwutygodniku „Przemiany”, zaś od lutego 1938 r. w tygodniku „Orka na Ugorze”. Ponadto współpracował z wieloma znanymi czasopismami, np. „Ateneum”, „Pion”, „Nowy Wyraz”.

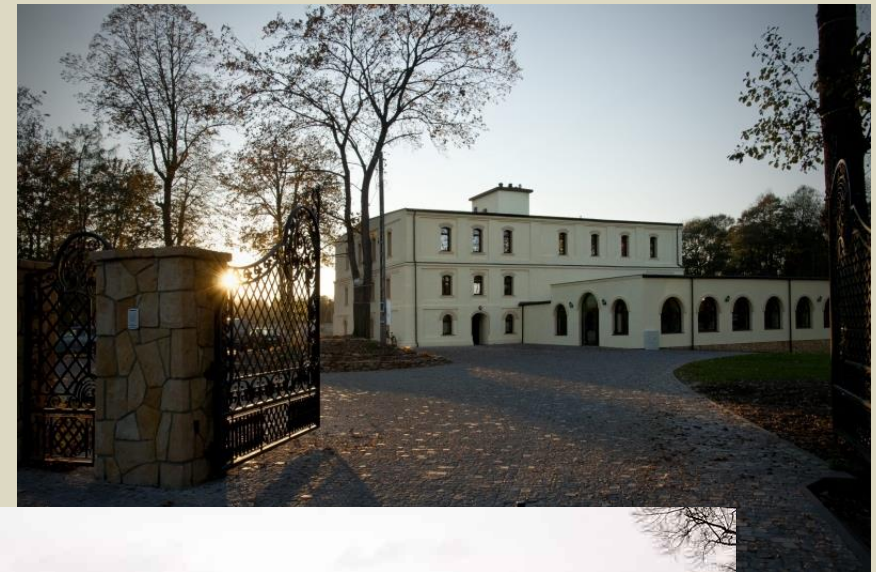
- Uniwersytet

Ostatni raz Herling był w rodzinnym domu pod koniec października 1939 r. Miał 20 lat. 5 sierpnia 1972 roku w „Dzienniku pisanym nocą” wspomina:

„Trzydzieści osiem lat temu leżałem w trawie naszego dawnego sadu, słuchając szumu rzeczki płynącej do upustu. Dwa tygodnie później dopadł mnie w tym samym miejscu daleki huk bomb od strony Skarżyska.”

Stary młyn i ruiny domu pisarza

- Suchedniów

Obrazy rodzinnych stron zabrał ze sobą na wojenną i powojenną tułaczkę... na zawsze. Czasami ratowały go w najcięższych chwilach życia. W *Innym Świecie* pisze:

„Leżałem całymi dniami bez ruchu, doświadczając największej łaski, jaka może być dana człowiekowi umierającemu – łaski wspomnień. Śniło mi się najczęściej (gdyż był to właściwie półsen), że późnym wieczorem wracam ze stacji w Kieleckiem do domu. I choć była już noc, widziałem dokładnie, jak gdyby w czarnym świetle, najpierw piaszczystą drogę obok toru, potem zagajnik, dużą polanę z opustoszałą willą, strumień obok wzgórza, na którym w czasie poprzedniej wojny chowano konie artyleryjskie, i wreszcie drogę prowadzącą nad nasz stary, zarośnięty szuwarami staw. Schodziłem ku płytkiej rzeczce, przeskakiwałem parę kamieni i groblą wysadzoną wysokimi olchami szedłem wolno w kierunku domu (...).

Staw w Suchedniowie

W dniu 15 października 1939 r. Heling - Grudziński wraz z kolegami założył jedną z pierwszych organizacji konspiracyjnych - Polską Ludową Akcję Niepodległościową (PLAN), w której **pełnił funkcję szefa sztabu i współredaktora podziemnego czasopisma „Biuletyn Polski”**.

W listopadzie 1939 r., **jako emisariusz** tejże instytucji, wyruszył na Zachód przez Litwę, aby przyłączyć się do wojska polskiego. **We Lwowie**, dzięki pomocy Marii Dąbrowskiej i Juliusza Kleinera, został przyjęty do **Związku Zawodowego Literatów Polskich** i otrzymał zaświadczenie, mające chronić go przed władzami sowieckimi. W poszukiwaniu pracy i środków finansowych na dalszą podróż dotarł **do Grodna**, gdzie zatrudnił się jako pomocnik stolarza w Teatrze Kukiełek M. i J. Jaremów.

- PLAN

- W marcu 1940 r. pisarz próbował przedostać się na Litwę. Wynajęci przez niego przemytnicy okazali się jednak współpracownikami NKWD i Grudziński został aresztowany zaraz po opuszczeniu miasta.
- Umieszczono go w tamtejszym więzieniu, gdzie po kilku tygodniach przesłuchań oraz śledztwa został oskarżony o szpiegostwo na rzecz wywiadu niemieckiego a następnie **skazany na 5 lat pobytu** w obozach.
- W charakterze dowodu posłużyło jedynie niemieckie brzmienie **nazwiska H(G)erling i buty oficerki.**

- Zdjęcie NKWD 1940 r.

Od czerwca do listopada 1940 r. Herling - Grudziński przebywał w więzieniach **w Witebsku, Leningradzie i Wołogdzie**, skąd ostatecznie został przewieziony do obozu pracy przymusowej **w Jercewie koło Archangielska**. W dniu 20 stycznia 1942 r. po dramatycznej głodówce protestacyjnej, jaką zastosował, został stamtąd zwolniony na mocy obowiązującego już od niemal pół roku układu Sikorski - Majski.

Obóz w Jercewie

Po wyjściu na wolność, w dniu **12 marca 1942 r.** w miejscowości Ługowoje twórca literatury **wstąpił do Armii Polskiej generała Andersa**, z którą przez Persję, Irak, Palestynę i Egipt dotarł do Włoch.

Rozpoczął wówczas **regularną korespondencję dla prasy wojskowej**, głównie do tygodnika II Korpusu „Orzeł Biały”.

W maju 1944 r., jako **radiotelegrafista 3 Dywizji Strzelców Karpackich**, walczył w bitwie pod Monte Cassino, za co został odznaczony **Krzyżem Virtuti Militari**.

Krzyż Virtuti Militari.

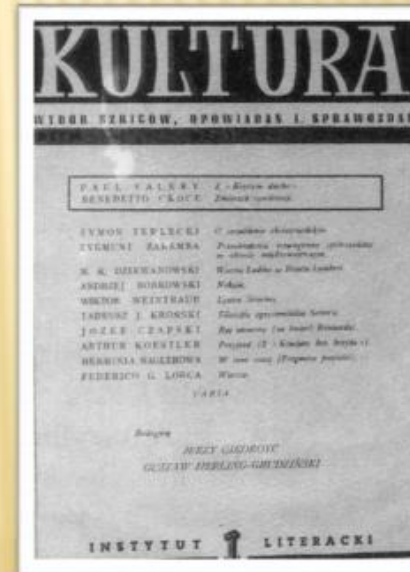
Zaświadczenie zakończenia służby wojskowej.

Koniec wojny i włączenie Polski do systemu sowieckiego oznaczało dla pisarza konieczność pozostania na emigracji. Wraz z **żoną malarką Krystyną Domańską** - poznał ją w czasie II wojny światowej w Iraku i zakochał się bez pamięci, czego efektem był ślub w Ankonie - pozostał **w Rzymie**. Tam współtworzył i redagował największe polskie **pismo emigracyjne miesięcznik „Kultura”**. Był także członkiem komitetu organizacyjnego **Instytutu Literackiego**.

G. Herling - Grudziński wraz z żoną Krystyną.

Rzym 1947 r.

Pierwszy nr „Kultury” wydany

w Rzymie w czerwcu 1947 r.

W 1948 r. małżeństwo Grudzińskich przeniosło się z **Włoch do Londynu**. W latach 1948-1952 twórca był publicystą londyńskiego tygodnika „Wiadomości”. W roku 1952 r., w dwa tygodnie po jego wyjeździe do Monachium - rozpoczął wówczas **pracę w Radiu Wolna Europa - żona Krystyna popełniła samobójstwo**. Był to ogromny cios dla pisarza, który uciekał w alkohol, próbując topić smutek i trapiące go myśli, a także odwiedzające go w snach cienie Krystyny: *„mnóstwo piłem, musiałem pracować, ale mnóstwo piłem. (...)”*. Śmierć żony sprawiła również, że na dobre porzucił Londyn. W latach **1952–1955 mieszkał w Monachium**, gdzie kierował działem kulturalnym Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa i był członkiem Stowarzyszenia Pisarzy Polskich.

Radio Wolna Europa

<https://www.youtube.com/watch?v=cLyksyzS7I>

"Dziennik Herlinga-Grudzińskiego jest jego listem w butelce"

Dzięki sensacyjnemu znalezisku, jakiego dokonały żona pisarza Lidia Croce i córka Marta Herling, w ręce czytelników trafia nieznan, nigdy wcześniej niepublikowany dziennik pisarza z lat 1957–1958. Rozmowa w dniu premiery książki z gościem audycji, prof. Włodzimierzem Boleckim, badaczem życia i twórczości Gustawa Herlinga-Grudzińskiego.

W 1955 r. przeniósł się **do Neapolu**, tam poślubił **Lidię - córkę słynnego filozofa Benedetto Crocego**, z którą miał syna Benedetto i córkę Martę oraz był ojczymem dla dziecka Lidii z pierwszego małżeństwa.

Żona Lidia i syn Benedetto

- Pisarz z córką Martą

Neapol i gabinet pisarza

W ciągu całego pobytu na emigracji Herling - Grudziński utrzymywał **stałe kontakty z Polską**. Czynnie wspierał opozycję demokratyczną w kraju, tj. Komitet Obrony Robotników i Polskie Porozumienie Niepodległościowe oraz publikacje poza cenzurą.

Polskę odwiedził kilkakrotnie. Po raz pierwszy w maju 1991 r., aby odebrać **doktorat honoris causa Uniwersytetu Adama Mickiewicza** w Poznaniu. Przy okazji otrzymania tego szczególnego wyróżnienia powiedział: *„Przestałem być pisarzem emigracyjnym, a stałem się pisarzem polskim mieszkającym we Włoszech”*.

Ponowna wizyta nastąpiła w maju 1994 r., gdzie podczas **spotkania autorskiego** podpisywał swoje książki i rozmawiał o powieści „Inny Świat”. Kolejny raz był w maju 1997 r., by przyjąć **doktorat honoris causa Uniwersytetu Marii Curie - Skłodowskiej** w Lublinie. Ostatni raz odwiedził Polskę w maju 2000 r., aby odebrać **doktorat honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego** w Krakowie.

- <https://www.youtube.com/watch?v=Nmg-O7jW-wU>

Spotkanie z pisarzem w kawiarni „Czytelnika” w 1994 roku uwiecznione przez PKF.

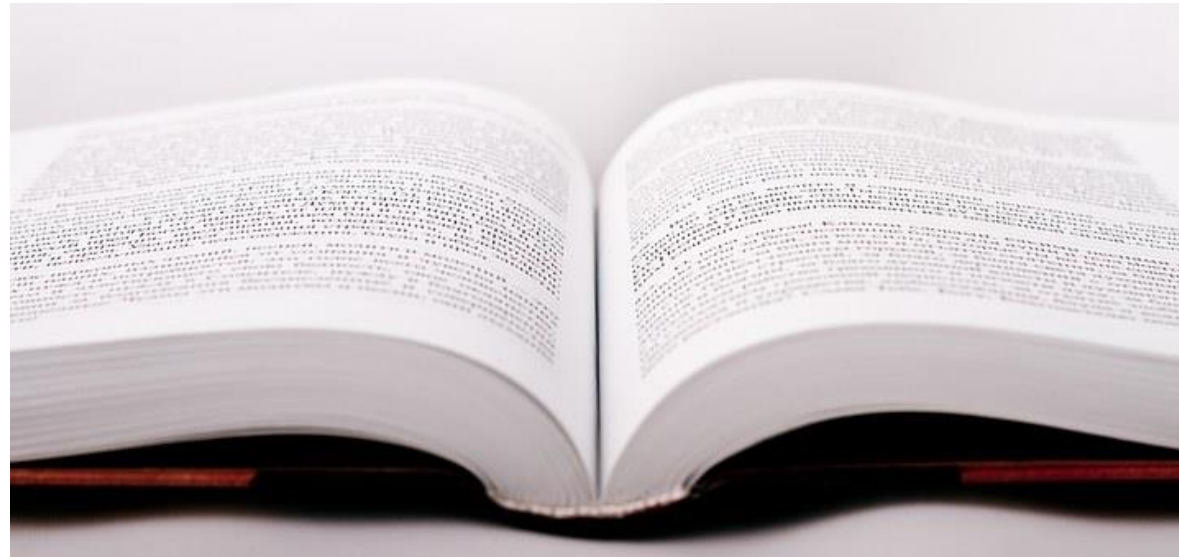

Gustaw Herling - Grudziński zmarł **4 lipca 2000 r.** na skutek wylewu krwi do mózgu i został pochowany na **neapolitańskim cmentarzu Poggio Reale.**

Po jego śmierci **Lidia Croce** zajmowała się katalogowaniem i popularyzacją twórczości zmarłego męża. Zmarła 7 kwietnia 2015 r., mając 93 lata. Jej pracę kontynuuje córka Marta.

2. Wybrane utwory Gustawa Herlinga-Grudzińskiego – propozycje metodyczne

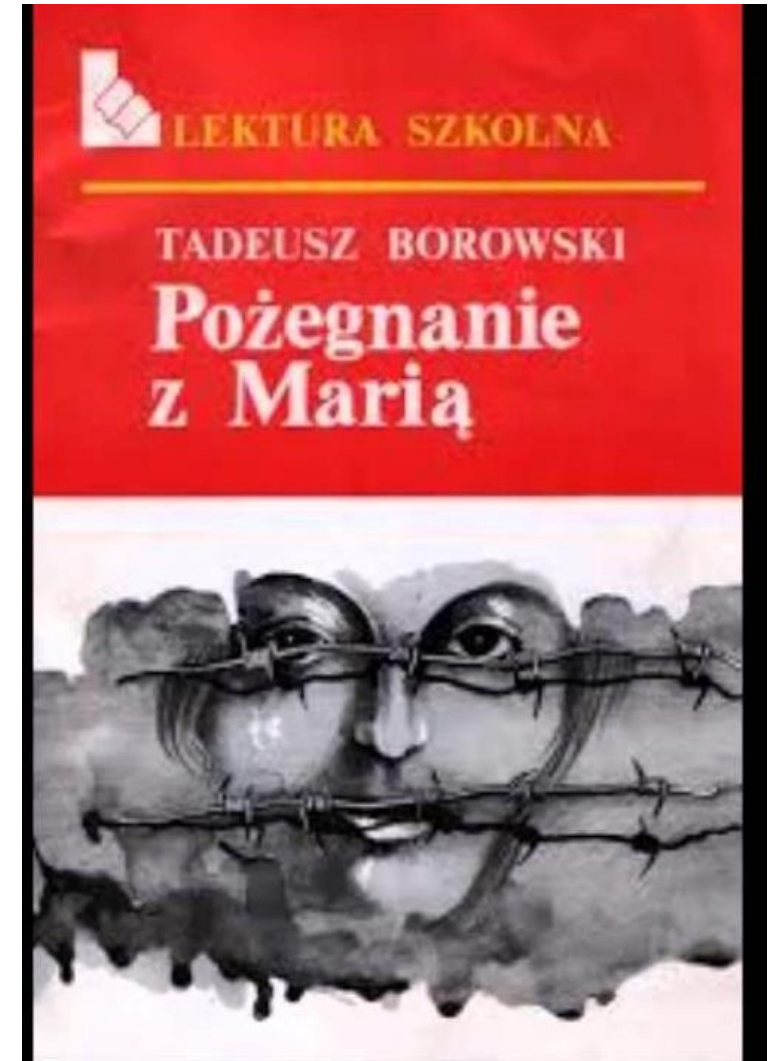
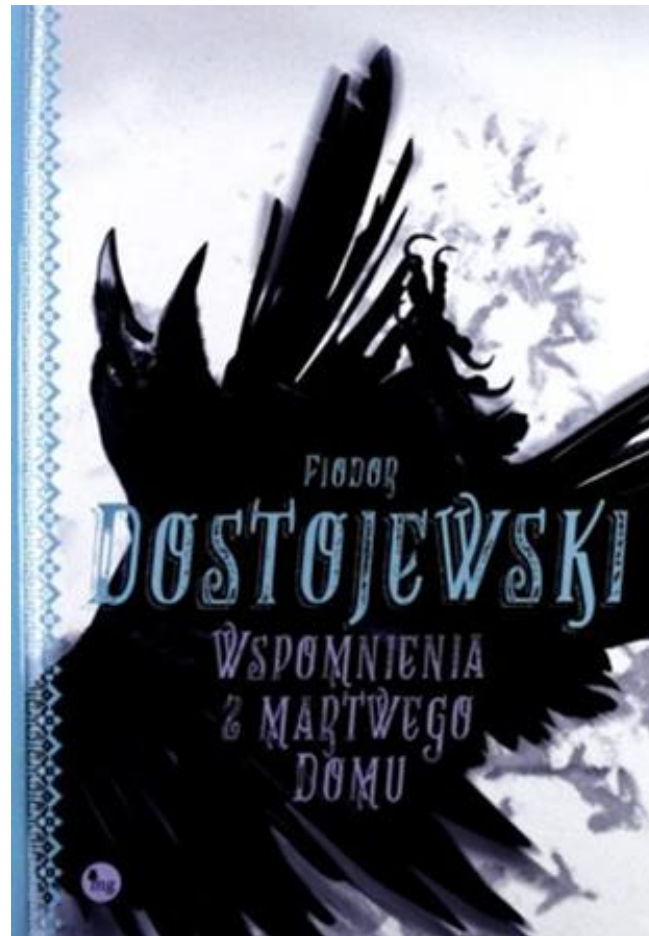
Sposoby na przybliżenie sylwetki pisarza

- **W oparciu o dostępne źródła wiedzy opracuj jedno z zadań:**
 - Co wspólnego z życiem i twórczością pisarza mają **podane daty, miejsca, osoby, nazwy?** (Suchedniów, Jercewo, Uniwersytet Warszawski, PLAN, Benedetto Croce, itp.)
 - **G. Herling - Grudziński, czyli kto?** Wyjaśnij podane **określenia**, np. emigrant, ofiara i świadek dwóch totalitaryzmów, obrońca wartości, pisarz „wyklęty”, pisarz między Wschodem a Zachodem,
 - **Spośród podanych pytań wybierz 5** i przygotuj na nie ustną odpowiedź: Czym się wstawił? Co go uformowało jako pisarza i człowieka? Co było dla niego ważne? Jakie były jego pasje, zainteresowania? Czym sobie zasłużył na sławę? Jakie znosił przeciwności losu? Jakie były główne tematy jego twórczości? Jakie podróże odbył? itp.
 - **Grudziński powiedział...** Wymień krótkie fragmenty wypowiedzi poety, które można potraktować jako złote myśli, sentencje, maksymy (mogą być cytaty z utworów).

- **Znajdź w internecie strony** poświęcone Grudzińskiemu. Dokonaj ich **opisu i oceny**.
- **Stwórz katalog tematów, motywów**, określonych kojarzonych z Herbertem, np.:
 - Rzeczowniki: inny świat, prawda, sprawiedliwość, filozofia, historia, pamięć,
 - Czasowniki: szuka prawdy, demaskuje zło, strzeże wartości, ocala pamięć
 - Źródła inspiracji: Biblia, tradycja antyczna, mitologia, sztuka, podróże, zabytki, historia, dzieła literackie.
 - Miasta: Kielce, Monachium, Paryż, Neapol, Londyn
- **Stwórz quiz wiedzy o pisarzu** składający się z 15 pytań w wybranej aplikacji: LearningApps lub Kahoot.
- W aplikacji **Story Jumper** stwórz ilustrowaną zdjęciami biografię pisarza, wykorzystując podane materiały .

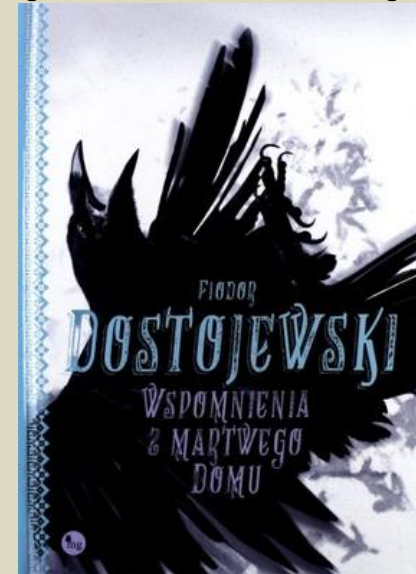
(...) Pisać tak, by zdanie było przekazem nie tylko jasnej i swobodnej myśli, lecz nieustannego napięcia moralnego, by w słowie żył całym sobą, kto wypowiada je jako swoją długo odważaną i cierpianą prawdę - to pociągało mnie zawsze (...)"
(„Dziennik pisany nocą”)

- **W 1849 roku** za przynależność do Koła Pietraszewskiego Dostojewski został skazany na karę śmierci przez rozstrzelanie, w ostatniej chwili car odwołał tę karę i zamienił ją na więzienie połączone z ciężkimi robotami. Pisarz przebywał na katordze **cztery lata (1850-1854)**, doświadczenia zebrane w tym okresie pozwoliły mu przedstawić w powieści obraz życia w syberyjskim więzieniu.
- Koło Pietraszewskiego – dyskusyjna grupa literacka młodych intelektualistów rosyjskich, zajmowano się w niej zachodnią filozofią (szczególnie Heglem) oraz literaturą, co zostało oficjalnie zakazane przez Mikołaja I, który omyłkowo wziął nieszkodliwą grupę za organizację rewolucyjną.
- 22 grudnia 1849 roku członkowie organizacji czekali przed plutonem na wykonanie wyroku, gdy nadeszła wiadomość o nadzwyczajnym złagodzeniu kary.

Kara śmierci została zamieniona na lata katorgi.

➤ NAWIĄZANIA BEZPOŚREDNIE W POWIEŚCI

Autor odnosi się bezpośrednio do powieści Dostojewskiego **8 razy**:

MOTTA

- **cztery razy** posługuje się fragmentami „Zapisków z martwego domu” jako **mottami** do poszczególnych rozdziałów:
 - **„Ręka w ogniu”** („... że zaś zupełnie bez nadziei żyć nie można, znalazł rozwiązanie w dobrowolnym, prawie sztucznym męczeństwie”);
 - **„Krzyki nocne”** („My, ludzie bici - mówili - mamy odbite wnętrzości; oto dlaczego krzyczymy po nocach”);
 - **„Na tyłach otieczestwiennej wojny”** („Jeśli chodzi w ogóle o donosy, to zazwyczaj kwitną one w więzieniu. Donosiciel nie podlega w więzieniu najmniejszemu upokorzeniu”) oraz
 - **„Epilog: upadek Paryża”** („Trudno sobie wyobrazić, do jakiego stopnia można skazić naturę ludzką”).
- Fragment „Zapisków z martwego domu” posłużył również za **motto „Innego świata”** („Tu otwierał się inny, odrębny świat, do niczego niepodobny; tu panowały inne, odrębne prawa, inne obyczaje, inne nawyki i odruchy; tu trwał martwy za życia dom, a w nim życie jak nigdzie i ludzie niezwykli. Ten oto zapomniany zakątek zamierzam tutaj opisać”).

CYTAT

- Możemy także odnaleźć **jeden cytat** z dzieła Dostojewskiego („Cały sens słowa aresztant oznacza człowieka bez woli; a wydając pieniądze, działa on już z własnej woli” w rozdziale „Dzień za dniem”).

TYTUŁ

- Ponadto jest **rozdział** zatytułowany wprost „Zapiski z martwego domu”, którego motywem przewodnim jest powieść Dostojewskiego.

WPŁYW NA BOHATERÓW

➤ Natalia Lwowna

- *„(...) ostatecznie należy się tylko do samego siebie – przynajmniej w wyborze rodzaju i czasu śmierci...Tego mnie nauczył Dostojewski”* (Natalia Lwowna)
- Rosjanka odnalazła w niej wolność, a także przekonanie, że cała Rosja jest jednym wielkim „martwym domem”, w którym nikt już nie żyje, ale nikt nie chce tego przyznać.

➤ G. Herling - Grudziński

- otrzymał tę książkę po kryjomu od Natalii Lwownej
- podczas swojego pobytu w Jercewie pisarz przeczytał ją **dwukrotnie**

Odczytywał ją w zupełnie inny sposób:

„Nie to w Dostojewskim było wstrząsające, że potrafił opisać nieludzkie cierpienia tak, jak gdyby stanowiły tylko naturalną część ludzkiego losu, ale to, (...) że nie było nigdy najkrótszej nawet przerwy pomiędzy jego a naszym losem. (...) Nie wiedziałem jeszcze, że jedyną rzeczą, przed którą należy się w więzieniu bronić bardziej uporczywie niż przed głodem i śmiercią fizyczną, jest stan pełnej świadomości”.

„(...) Dostojewski swoim skromnym i przewlekłym trochę opowiadaniem, w którym każdy dzień w katordze ciągnie się, jak gdyby trwał całe lata, porwał mnie i niósł na grzbiecie czarnej fali, torującej sobie w podziemnych chodnikach drogę w wieczną ciemność” (Grudziński)

➤ CEL ZESTAWIENIA

- **Polemika ze stereotypem Rosji** jako kraju niewolników niezdolnych do buntu.
- Ukazanie „**innej Rosji**”, walczącej ze zniewoleniem.
- Zwrócenie uwagi na **ludzi w łagrze** (nie tylko Polaków)

„Przesłuchanie anioła” Zbigniewa Herberta

Kiedy staje przed nimi
w cieniu podejrzenia
jest jeszcze cały
z materii światła

eony jego włosów
spięte są w pukiel
niewinności

po pierwszym pytaniu
policzki nabiegają krwią
krew rozprawdają
narzędzia i interrogacja

żelazem trzcina
wolnym ogniem
określa się granice
jego ciała

uderzenie w plecy
utrwała kręgosłup
między kałużą a obłokiem

po kilku nocach
dzieło jest skończone
skórzane gardło anioła
pełne jest lepkiej ugody

jakże piękna jest chwila
gdy pada na kolana
wcielony w winę
nasycony treścią

język waha się
między wybitymi zębami
a wyznaniem

wieszają go głową w dół

z włosów anioła
ściekają krople wosku
tworząc na podłodze
prostą przepowiednię

„Przesłuchanie anioła” Zbigniewa Herberta

Kiedy staje przed nimi
w cieniu podejrzenia
jest jeszcze cały
z materii światła

eony jego włosów
spięte są w pukiel
niewinności

po pierwszym pytaniu
policzki nabiegają krwią
krew rozprowadzają
narzędzia i interrogacja

żelazem trzcina
wolnym ogniem
określa się granice
jego ciała

uderzenie w plecy
utrwała kręgosłup
między kałużą a obłokiem

po kilku nocach
dzieło jest skończone
skórzane gardło anioła
pełne jest lepkiej ugody

jakże piękna jest chwila
gdy pada na kolana
wcielony w winę
nasycony treścią

język waha się
między wybitymi zębami
a wyznaniem

wieszają go głową w dół

**z włosów anioła
ściekają krople wosku
tworząc na podłodze
prostą przepowiednię**

3 etapy stanu przesłuchiwanego:

1. Kolor niebieski

- język:.....
- Symbolika.....
- **Wniosek:**
- Eon (filozofii i w teologii: wiek, epoka; istota pośrednicząca między bóstwem a stworzeniem)

2. Kolor czerwony

- Język: - ciało i jego reakcje
- tortury interogacja (przestarzałe: badanie śledcze, wypytywanie, dopytywanie się)
- znaczenia dosłowne i przenośne zwrotu „ dzieło jest skończone”

Wniosek:

3. Kolor zielony

- Język:
- Znaczenie wyrażenia: piękna chwila (dosłowne i w kontekście wiersza, ironia?, cynizm?)
- **Wniosek:**
- **Scena z zakończenia:**
- Jak wygląda anioł?
- Dlaczego taka scena?
- Skojarzenie z laniem wosku (wróżba)
- Jak można ją interpretować ? (bez kontekstu rzeźby Hasiora)

KONTEKST (wyjaśnienie źródła tej sceny): rzeźba Władysława Hasiora o tym samym, co wiersz tytule.

Oglądanie rzeźby.

Jej opis i interpretacja w kontekście wiersza (i bez kontekstu).

3 etapy stanu przesłuchiwanego:

1. Kolor niebieski

- język: cień podejrzenia, jest z materii światła, eony włosów, pukiel niewinności
- skojarzenie z aniołem
- symbolika anioła: niewinność

Wniosek: etap przekonania o własnej niewinności

Eon (filozofii i w teologii: wiek, epoka; istota pośrednicząca między bóstwem a stworzeniem)

2. Kolor czerwony

- Język: - ciało i jego reakcje (policzki, krew, ciało, plecy, kręgosłup; nabiegają krwią, określa się granice jego ciała, utrwala kręgosłup między kałużą a obłokiem)
 - tortury (narzędzia, interrogacja, żelazem, trzcina, wolnym ogniem, uderzenie)
- interrogacja (przestarzałe: badanie śledcze, wypytywanie, dopytywanie się)

- znaczenia dosłowne i przenośne zwrotu: dzieło jest skończone

Wniosek: etap przekształcania psychiki, łamania fizycznego i psychicznego

3. Kolor fioletowy

- Język: skórzane gardło anioła, pełne lepkiej ugody, pada na kolana, wcielony w winę, nasycony treścią, język waha się między wybitymi zębami a wyznaniem
- Znaczenie wyrażenia: piękna chwila (dosłowne i w kontekście wiersza, ironia?, cynizm?)
- **Wniosek:** etap ugody

Scena z zakończenia: wieszanie anioła głową w dół, ściekanie wosku z włosów anioła, przepowiednia

- Dlaczego taka scena?
- Skojarzenie z laniem wosku (wróżba)
- Jak można ją interpretować? (bez kontekstu rzeźby Hasiora)

Wyjaśnienie źródła tej sceny: rzeźba Władysława Hasiora o tym samym, co wiersz tytule.

Oglądanie rzeźby.

Jej opis i interpretacja w kontekście wiersza (i bez kontekstu).

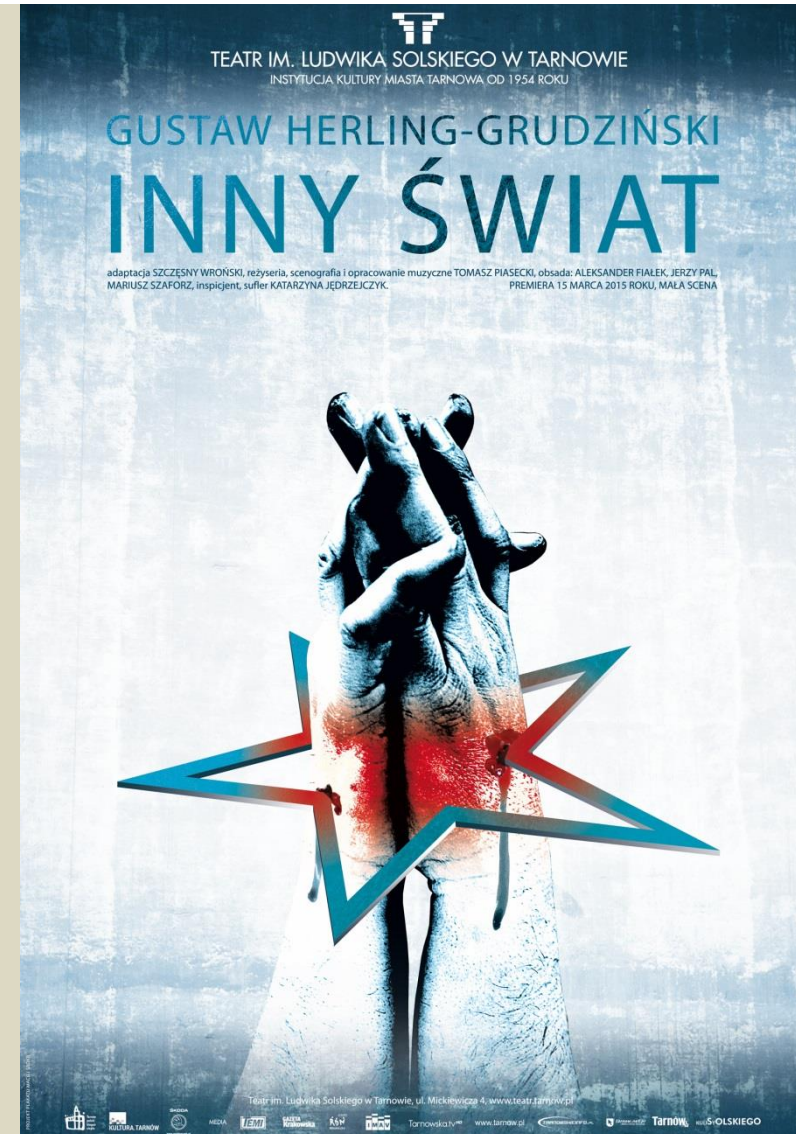
Władysław Hasiór, Przestuchanie Anioła, 1980 r., karta pocztowa, fot. M. Pabis, Muzeum Tatrzańskie im. dr. T. Chałubińskiego w Zakopanem, Galeria W. Hasióra, 2005.

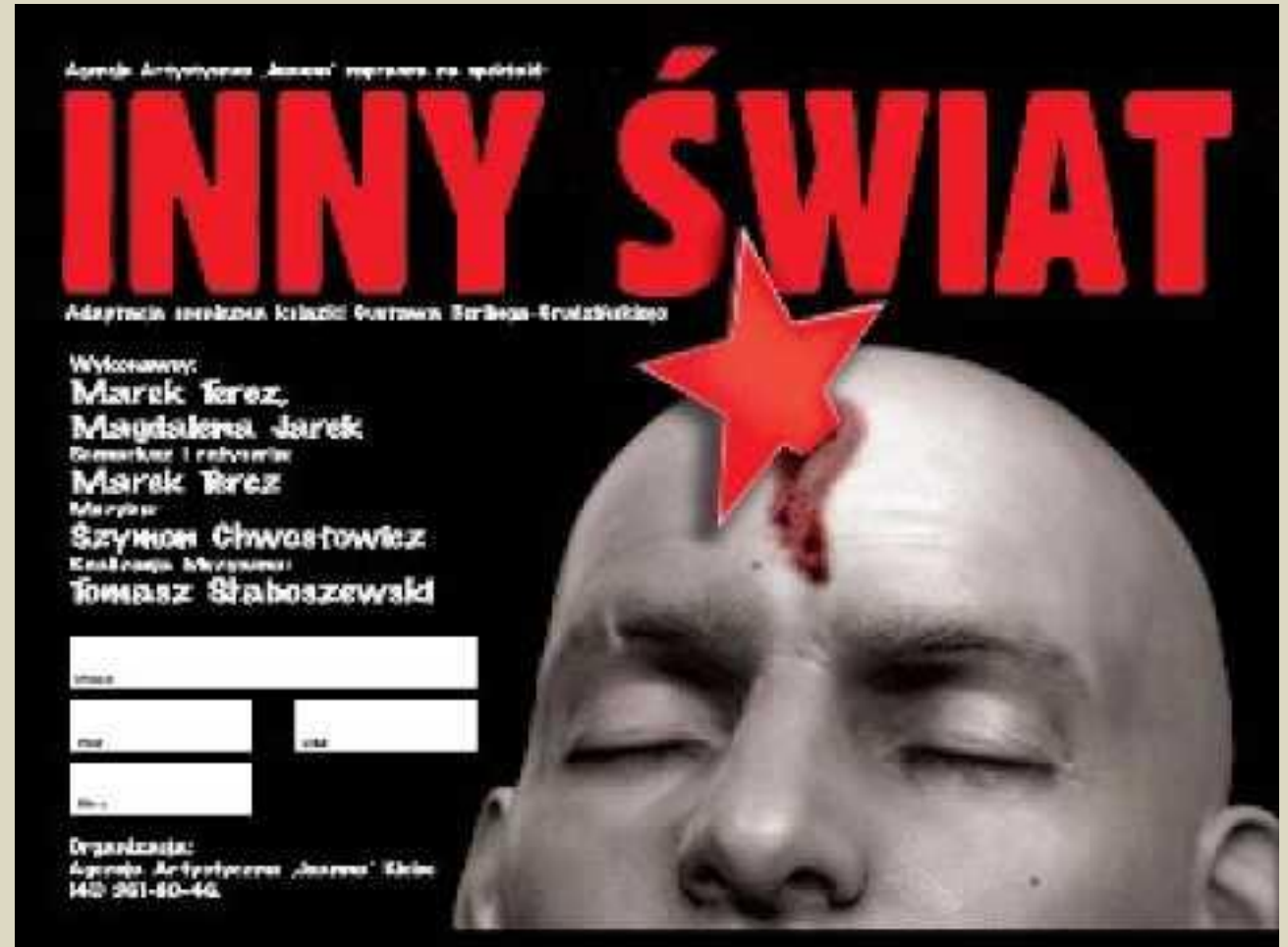
Galeria Władysława Hasióra w Zakopanem, fot. M. Motyl

- Spektakl w Teatrze im. Ludwika Solskiego w Tarnowie
 - Kolory (dlaczego błękit, czerń, czerwień, biel)
 - Układ dłoni
 - Symbolika gwiazdy
 - Metoda: burza mózgów

- Źródło: <http://www.teatr.tarnow.pl/spektakls/view/218>

- Plakat adaptacji scenicznej „Innego świata”
 - Kolory (dlaczego czerń i czerwień)
 - Analiza twarzy (brak włosów, zamknięte oczy, zbliżenie)
 - Symbolika gwiazdy
 - Metoda: burza mózgów
- <http://zst.szczecinek.pl/aktualnosci/wpis/20/Inny-swiat-w-nowej-odslonie>

NA CZYM POLEGA METODA WORLD CAFE?

- ❖ Podczas sesji z wykorzystaniem metody World Cafe **uczniowie wieloaspektowo analizują określony temat**, pracując równolegle w małych grupach.
- ❖ Nauczyciel **rozbija temat zajęć na kilka zagadnień** i do każdego z nich **opracowuje zestaw pytań** kluczowych, które pomagają podtrzymać i ukierunkowywać dyskusję.
- ❖ Każde zagadnienie analizowane jest **przy innym stoliku**.
- ❖ Uczniowie, podzieleni na kilkusobowe zespoły, **przemieszczają się pomiędzy stolikami**, by przedyskutować wszystkie aspekty realizowanego tematu.
- ❖ Przy stolikach znajdują się **moderatorzy**, którzy kierują rozmową i notują zgłaszane pomysły.
- ❖ Każdy kolejny zespół pojawiający się przy stoliku **poznaje efekty pracy swoich poprzedników i bazuje na wygenerowanym przez nich materiale**.
- ❖ Gdy komplet zagadnień zostanie przeanalizowany przez wszystkie grupy robocze, następuje **podsumowanie dyskusji**: **moderatorzy prezentują** na forum całokształt materiałów wypracowanych przy stolikach.

I - Praca

Na czym polegała praca więźniów? Jak przebiegał typowy dzień pracy?

Ile godzin dziennie pracowali, w jakich warunkach?

Jakie prawa miały kobiety ciężarne?

II - **Hierarchia obozowa** (polityczni (biełoruczki), urkowie, kurzy ślepcy, bytownicy, iteerowcy, ludzie z trupiarni)

Jakie było kryterium podziału więźniów?

Na czym polegał podział na kotły?

III - **Miejsca i instytucje obozowe** (pieriesylny, trupiarnia, izolator, Dom Swidanij, łaźnia, kawecze, szpital)

Jakie nazwy baraków funkcjonowały w obozie?

Co odbywało się w kawecze?

Gdzie przestrzegane były wartości moralne?

IV - **Życie codzienne**

Co oznacza wychodnoj dzień?

Ile wynosiły racje żywnościowe?

Jak mężczyźni traktowali kobiety?

I. Dlaczego Gustaw Herling-Grudziński może być nazwany bohaterem heroicznym? Podaj przynajmniej 4 powody.

- dążył do obrony własnego systemu wartości - podejmował działania z góry skazane na porażkę,
- zdecydował się na głodówkę - podjął ryzyko (odmówienie wyjścia do pracy było traktowane jak przestępstwo), walczył o swoje prawa (w wyniku podpisania układu Sikorski-Majski, jako Polak powinien zostać zwolniony z łagru na zasadach amnestii), nie złamał się, gdy władze obozowe rozdzieliły grupę Polaków, by w ten sposób oddziaływać na ich psychikę,
- dzielił się jedzeniem - czymś bezcennym dla więźniów,
- nie wydał Kostylewa, radził mu, by podjął pracę chociaż przez kilka dni, chciał pójść za niego na etap - na pewną śmierć.

II. Którzy bohaterowie powieści wykazują się heroizmem i dlaczego? Uzasadnij odpowiedź.

- Jewgienija Fiodorowna - wybrała miłość zamiast życia,
- Kostylew - sam wybrał moment śmierci (nie pozwolił, by mu ją zadano),
- Natalia Lwowna: „Zrozumiawszy, że jej życie jest jej własnością, próbowała popełnić samobójstwo – podcięła sobie żyły obu rąk zardzewiałym scyzorykiem. Po tym czynie, uważanym przez nią za wyzwolenie od męki życia i przywilej człowieka, spędziła dwa miesiące w szpitalu.”
- Rusto Karinen
- Gustaw Herling-Grudziński.

III. Stwórz portret człowieka złagrowanego.

IV. Jakie zasady funkcjonowania obozu stworzone przez więźniów opisuje G. Herling – Grudziński ? Np.:

- gra w karty o cudze rzeczy i o życie ludzkie - złamanie prawa stanowienia o sobie samym i o swoim dobytku,
- "urkowie" jako instytucja, stanowiąca własne prawa i bezkarnie je egzekwująca, składająca się z recydywistów, zatwardziałych przestępców, którzy byli skazani już kilka razy - w obozach rządzi przede wszystkim siła,
- kobiety oddają się mężczyznom za jedzenie, decydują się na zajście w ciążę dla kilkumiesięcznego zwolnienia pracy [inaczej traktuje się dziecko poczęte w obozie, inaczej - poczęte w trakcie widzenia w domu Swidani],
- ludzi segreguje się według kotła, jaki im przysługuje,
- więźniom przysługuje prawo odwetu za krzywdy z wolności,
- handel jedzeniem, ubraniami, rzeczami z wolności

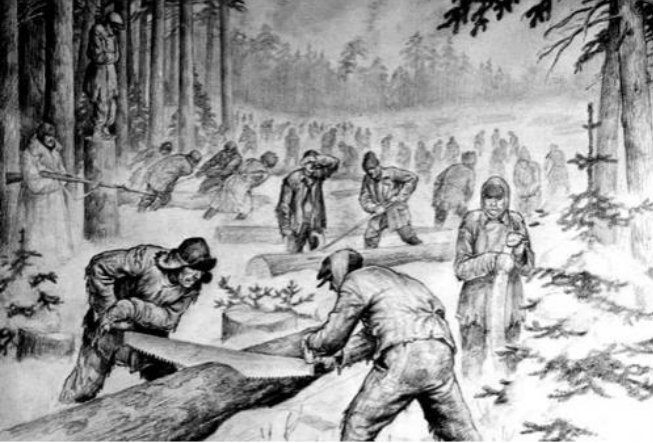
I. Czy w „innym świecie” łagru można ocalić człowieczeństwo? Uzasadnij odpowiedź przykładami.

II. Dlaczego „Zapiski z martwego domu” były dla więźniów z jednej strony nadzieją, a z drugiej torturą?

III. Jakie są podobieństwa i różnice między niemieckim obozem koncentracyjnym a łagrem sowieckim?

IV. Jak – zdaniem Herlinga – Grudzińskiego działają na człowieka: głód, ideologia marksistowska, system działania władzy radzieckiej, życie w obozie?

Kahoot! Dom Odkryć Kahoots Raporty Ulepsz teraz Stwórz

Pytania (40) [Pokaż odpowiedzi](#)

1 - Quiz „Urkowie” do 20 sekund

2 - Quiz Próby oszukiwania podczas obliczania norm to 20 sekund

3 - Quiz Grupa więźniów przebywających w Trupiarni, ale wciąż wykonujących drobne zadania to 20 sekund

4 - Quiz W obozie 20 sekund

5 - Quiz Do szpitala nie przyjmowano ludzi 20 sekund

6 - Quiz

„Inny świat” obozy sowieckie

Grać **Wyzwanie** ☆ ⋮

Publiczny kahoot
Quiz zasięgu lektury: "Inny Świat"

1 ulubiony 93 sztuk 210 graczy

AnetaPluta
Utworzono 2 lata temu

Skopiuj i udostępnij ten odtwarzalny link
<https://create.kahoot.it/share/inny-swiat-obozy-sowieckie/e7136076-75bd-4e8b-a84c-b763773f4dbb>

javascriptvoid(0)

Kahoot! Dom Odkryć Kahoots Raporty Ulepsz teraz Stwórz

INNY ŚWIAT

„Inny świat”

Grać Wyzwanie

Publiczny kahoot
Lektura - test

1 ulubiony 3 sztuki 3 graczy

Mania4E
Utworzono 7 miesięcy temu

Skopiuj i udostępnij ten odtwarzalny link
<https://create.kahoot.it/share/inny-swiat/18dcc03c-5409-48eb-8e0e-f6b2ae6ce494>

Pytania (41) Pokaż odpowiedzi

1 - Quiz
Kto jest autorem pamiętnika pt. „Inny świat”?

10 sekund

2 - Quiz
Jak miał na imię główny bohater?

10 sekund

3 - Quiz
Gdzie przebywał główny bohater na początku opowieści?

20 sekund

4 - Quiz
Trzykrotne uderzenie butem w drzwi przez dyżurnego było sygnałem, że:

60 sekund

5 - Quiz
Za co został skazany Gustaw?

60 sekund

6 - Quiz

7 - Quiz

Propozycje pytań do nowego testu w aplikacji:

1. Nazwa miejscowości, w której znajdowało się pierwsze więzienie Gustawa Herlinga – Grudzińskiego (...)
2. Dyktator Związku Radzieckiego w czasie II wojny światowej (Stalin)
3. Barak, w którym więźniowie mogli spotkać się ze swoimi bliskimi („Dom Swidanij”)
4. Najczęstsza choroba więźniów spowodowana wycieńczeniem organizmu (kurza ślepotą)
5. Powieść, do której nawiązuje tytuł utworu. („Zapiski z martwego domu”)
6. Autor motta utworu Gustawa Herlinga – Grudzińskiego (Fiodor Dostojewski)
7. Wielokrotni recydywiści, sprawowali władzę w obozie (urkowie)
8. Ustrój społeczny, w którym każdy obywatel podlega ścisłej kontroli państwa (totalitaryzm)
9. Wkładał rękę do ognia, w celu uniknięcia pracy (Kostylew)
10. Książka, którą dała Gustawowi Natalia Lwowna („Zapiski z martwego domu”)

Propozycje:

1. Przedstaw postać kolejarza Ponomarenki z opowiadania „Dzień po dniu” i wyjaśnij, dlaczego nadzieja mogła być jego duchową siłą?
2. Przedstaw postać „zabójcy Stalina” i wyjaśnij, w czym przejawiał się bunt tego człowieka wobec zniewolenia?
3. Przedstaw postać Michała Kostylewa z opowiadania „Ręka w ogniu” i wyjaśnij, na czym polegało jego duchowe dojrzewanie?
4. Przedstaw historię Jewgienii Fiodorowny („Zmartwychwstanie”) i wyjaśnij, na czym polegało jej „duchowe zmartwychwstanie”?
5. Przedstaw postać Natalii Lwowny („Zapiski z martwego domu”) i jej sposób walki o duchową niezależność.

- <https://vod.tvp.pl/website/inny-swiat,44912600>
- Prapremiera światowa wybitnej prozy, dotąd tytuł nie był przenoszony na ekran telewizyjny ani kinowy. Obsada aktorska: Philippe Tłokiński (z filmu „Kurier”), Rafał Zawierucha, Andrzej Mastalerz, Henryk Talar, Marek Barbasiewicz
- Gorzkowski, reżyser i autor scenariusza telewizyjnego, tematem adaptacji uczynił godność człowieka:
– *Koncentrowałem się na relacjach ludzkich i nawet w tych warunkach, pod tymi skorupami, pod tym brudem nadal widzimy ludzi w bardzo ludzkich zachowaniach, odruchach, przebłyskach czegoś ludzkiego i pięknego. Nasz bohater podróżuje przez piekło, ale cały czas dopatruje się tam do czegoś.*

Co autor sądzi o postawach swoich bohaterów?

- Obraz kamiennego pielgrzyma, który rozdziela w opowiadaniu losy dwóch bohaterów: Trędowatego i nauczyciela.
- O autorski komentarz do całości utworu, ma wartość symboliczną.
- **Konteksty interpretacji rzeźby:**
 - biograficzny i geograficzny (okolice Kielc, „Świętokrzyżczyzna”)
 - kontekst religijny (Święty Krzyż i relikwie)
 - kontekst ludowej opowieści (motyw pielgrzymowania)
- Analiza wyglądu rzeźby.
- Związek losów dwóch bohaterów z symboliką rzeźby.

- Opowiada ona o **Emeryku**- rycerzu , który porzuciwszy swe żołnierskie rzemiosło, postanowił pielgrzymować do miejsc świętych .Po pewnym czasie przybył do Nowej Słupi w woj. świętokrzyskim, powiecie kieleckim. Celem jego pielgrzymki miał być klasztor na Świętym Krzyżu, a drogę na szczyt Łysej Góry miał pokonać na kolanach. W trakcie jego wędrówki zabiły kościelne dzwony i wtedy pokutnik zaczął chełpić się przed towarzyszącymi mu ludźmi, że biją one na jego cześć. I wydarzyła się rzecz przedziwna - po wybrzmieniu tych zarozumiałych słów pielgrzym zamienił się w kamienny posąg.
- Od tamtej pory, co rok posuwa się w kierunku klasztoru o jedno ziarnko piasku. Legenda mówi , że kiedy dojdzie na szczyt, wszystkie grzechy będą mu darowane. Niestety, wtedy podobno ma nastąpić koniec świata.

3. Ciekawe materiały o życiu i twórczości Gustawa Herlinga - Grudzińskiego dostępne w internecie.

- https://www.youtube.com/watch?v=LC_bHxz2lwQ
- Dyskusja w ramach Festiwalu Teologii Politycznej poświęconego Gustawowi Herlingowi - Grudzińskiemu w setną rocznicę urodzin. ZŁO // PIĘKNO // SŁOWO!

- Fragmenty „Innego świata” Herlinga-Grudzińskiego czyta Piotr Cyrwus.

- Rozmowa Barbary Toruńczyk z pisarzem: <https://www.zeszytyliterackie.pl/3920/>

ZESZYTY LITERACKIE ZESZYTY PALIMPSEST DZIAŁY WYDARZENIA POLECAMY DO CZYTANIA SKLEP Q

Rozmowa z GUSTAWEM HERLINGIEM-GRUDZIŃSKIM

5 lipca 2019

Gustaw Herling-Grudziński, Neapol, 1988. fot. © Bohdan Paczowski.
Dzięki uprzejmości [Wojciecha Karpińskiego](#)

- <http://radio.opole.pl/497,491,czy-gustaw-herling-grudzinski-wielkim-pisarzem-b>
dlaczego tak mało o nim wiemy i mówimy? Nad tym zastanawialiśmy się z Małgorzatą Sander z Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu.

Radio Opole REPORTERSKIE TU I TERAZ Cezary Pużyna

Czy Gustaw Herling-Grudziński wielkim pisarzem był? Posłuchaj "Debaty o kulturze" (16.10.2019)

Małgorzata Sander gościem Mariusza Majerana [fot. Agnieszka Lubczańska]

W tym roku minęła setna rocznica urodzin pisarza, eseisty, krytyka literackiego, dziennikarza, żołnierza, więźnia obozów koncentracyjnych Gułagu - Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Decyzją Sejmu RP pisarz został uhonorowany patronem 2019 roku. Uhonorowani w ten sposób zostali - oprócz Gustawa Herlinga-Grudzińskiego - także: Anna Walentynowicz, Stanisław Moniuszko oraz wydarzenia: Unia Lubelska i Powstania Śląskie.

Skoro trwa Rok Herlinga-Grudzińskiego, dlaczego tak mało o nim wiemy i mówimy? Nad tym zastanawialiśmy się z

Najbliższa audycja dzisiaj
15 listopada po godz. 18:00

Deбата o kulturze (DAB+)

KULTURA Radio Opole 2

Gorące dyskusje w gronie ekspertów, recenzentów, dyrektorów teatrów, kin, galerii sztuki, domów kultury...

Od poniedziałku do piątku od 18:00 do 19:00 w Radiu Opole 2 Kultura. Każdego dnia inny prowadzący:

- poniedziałek - Mateusz Torzecki/Agnieszka Zientarska
- wtorek - Witold Sulek
- środa - Mariusz Majerana
- czwartek - Katarzyna Zawadzka
- piątek - Beata Granatowska

Zobacz: [Ramówka 2019 - pasmo główne](#)
Zobacz: [Radio Opole 2 Kultura \(DAB+\)](#)

AKTUALNOŚCI RSS
 PODCAST AUDIO

- <https://zeromszczacy.pl/przez-swietokrzyzyczne-gustawa-herlinga-grudzinskiego-fotoreportaz-andrzej-jozwiaka-id925.html>

ZEROMSZCZACY

STOWARZYSZENIE ABSOLWENTÓW
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO im. Stefana Żeromskiego w Kielcach
"ŻEROMSZCZACY"

szukaj w serwisie

Aktualności | Kalendarz | Deklaracja | Odeszli od nas | Cmentarze | Dokumenty | Władze | O nas | Archiwum | Kontakt

W serwisie

- Absolwenci
- Historia i działalność Stowarzyszenia
- Nasze dokumenty
- Spotkania
- Stowarzyszenie - Szkoła
- Stypendia
- W obiektywie absolwentów
- Wokół Żeromskiego
- Wydawnictwa
- Z życia stowarzyszenia
- Spotkanie Pokoleń 2015. Relacje

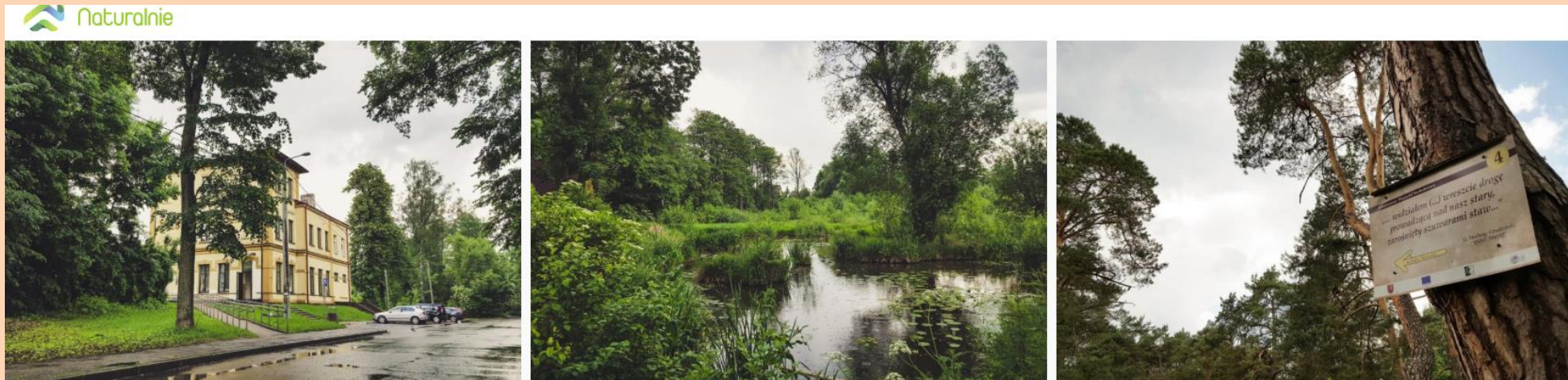
Zakładki / Tags

Absolwenci Historia i działalność Stowarzyszenia Historia szkoły Jubileusz BSDG Kielce Napisali do nas Nasze dokumenty Pożegnania Spotkania Spotkanie Pokoleń 2015 Spotkanie Pokoleń 2015. Relacje Spotkanie Pokoleń 2019 Stowarzyszenie- Szkoła Stypendium

Przez "Świętokrzyżyczne" Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Fotoreportaż Andrzeja Józwiaka

Galeria:

- <https://suchedniownaturalnie.pl/oferta/sciezka-literacka-w-suchedniowie/>

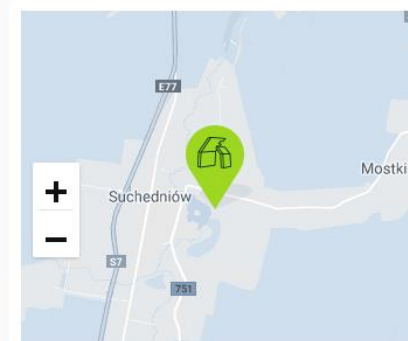

ŚCIEŻKA LITERACKA W SUCHEDNIOWIE

Informacje

Jesienią 2003 roku Rada Miejska w Suchedniowie powołała Społeczny Komitet Pamięci o Gustawie Herlingu-Grudzińskim. Komitet zaproponował, by rok 2004 był Suchedniowskim Rokiem Gustawa Herlinga Grudzińskiego. 22 października 2005 roku odbyła się uroczysta sesja popularnonaukowa i odsłonięto obelisk poświęcony pamięci pisarza.

Obelisk postawiono w miejscu dawnej posiadłości Grudzińskich, przy ulicy Berezów, gdzie dziś mieści się hotel i restauracja Stary Młyn. Tu także ma swój początek oznakowana ścieżka literacka, którą codziennie przemierzał Gustaw Herling-Grudziński w drodze do szkoły, a która biegnie do stacji kolejowej.

- <https://www.rp.pl/artykul/1191894-Zona-pisarza--corka-filozofa.html>

The screenshot shows a news article on the Rzeczpospolita website. The page layout includes a top navigation bar with categories like 'WYDARZENIA', 'EKONOMIA', 'PRAWO', 'REGIONY', 'PLUSMINUS', and 'TWOJA RP.PL'. Below the navigation, there is a breadcrumb trail: '19.11.2019 WIADOMOŚCI > KULTURA > Literatura'. A secondary navigation bar contains 'WSPOMNIENIA | KULTURA | LITERATURA'. The article's metadata shows 'Aktualizacja: 07.04.2015, 22:01' and 'Publikacja: 07.04.2015'. The main title is 'Żona pisarza, córka filozofa'. Below the title are icons for bookmarking and audio playback. The main image is a black and white photograph of an elderly man with a mustache and a young woman looking at each other. On the right side of the article, there is a red advertisement for Swissquote with the text 'Cryptocurrencies with the Swiss leader in online banking.' and a 'Trade now' button.

- <https://www.kawacaffe.pl/gustaw-herling-grudzinski-neapol/>

*PRZEWODNIK PO NEAPOLU, CZĘŚĆ II.
MIASTO ŚLADAMI
GUSTAWA HERLINGA-GRUDZIŃSKIEGO*

Książki O Neapolu, Książki O Włoszech, NEAPOL Od Podszewki, Przewodnik Po Neapolu

Neapol śladami Gustawa Herlinga-Grudzińskiego

Mam w głowie szufladkę na "marzenia, które nigdy się nie spełnią", co chwilę coś do niej dorzucam. Po ostatnich tygodniach czytania wywiadów z Gustawem Herlingiem-Grudzińskim, włożyłam do niej jeszcze jedno: Nigdy nie pójde z Nim na spacer po Neapolu.

Gdyby żył, nie byłoby to takie znów niemożliwe, o czym świadczy opowieść Haliny pod jednym z naszych postów na Facebooku. Przeczytajcie koniecznie jej komentarz:

Kawacaffè
około 2 lat temu

#Neapol
Zorientowaliście się już pewnie, że uwielbiam czytać książki, bo co chwila przemycam tu jakiś tytuł. Dlaczego warto się wysilić i poszukać ciekawej lektury przed wyjazdem?

Buongiorno!

kawacaffè to polsko-włoski, damsko-męski dwugłos o Neapolu, włoskich podróżach i o tym, jak pod polskim niebem tworzyć swoją "piccola Italia"

Facebook

Instagram

Zapisz Się Na Newsletter

- <http://www.jozefczapski.pl/intymny-dziennik-gustawa-herlinga-grudzinskiego/>

HERLINGA – GRUDZIŃSKIEGO

Odnaleziony w archiwum przez żonę pisarza Lidię Croce i córkę Martę Herling dziennik obejmujący lata 1957-1958 został wydany przez Wydawnictwo Literackie z bogatym aparatem krytycznym opracowanym przez Włodzimierza Boleckiego. Dodatkowo opublikowano fragment rozmowy nagranej w 2002 roku z Lidią Croce oraz przedrukowano wywiad z córką pisarza (pierwodruk w Dużym Formacie – 2 lipca 2009). O samym dzienniku oraz o relacjach córki z ojcem możemy przeczytać w tekście napisanym przez Martę Herling „Dziennik pisany dla samego siebie”. Całość jest porządzona wstępem Włodzimierza Boleckiego.

„Herling-Grudziński wielokrotnie wspominał, że swój słynny „Dziennik pisany nocą” spisywał z myślą o druku dopiero od roku 1971. Notatki na różne tematy sporządzał jednak od roku 1955, czyli od chwili zamieszkania w Neapolu – mówił w 2008 r. dr hab. Zdzisław Kudelski.

W porównaniu do **Dziennika pisanego nocą**, którego druk w paryskiej **Kulturze** rozpoczął autor w czerwcu 1971 r., w tych zapiskach poznajemy pisarza z bardzo intymnej strony. Luźne zapisy, w niektóre dni tylko jednozdaniowe notki świadczą o tym, że nie były one pisane z myślą o druku.

Musimy na chwilę cofnąć się do roku 1952. W dwa tygodnie po wyjeździe Gustawa Herlinga – Grudzińskiego z Londynu do Monachium (tutaj rozpoczął pracę w Radiu Wolna Europa) jego żona – Krystyna Stojanowska, która została w stolicy Wielkiej Brytanii – popełniła samobójstwo. To był dla niego cios. Gdy wydawało się, że zaczyna się im układać, zawalił mu się świat. Poznał ją w czasie II wojny światowej w Iraku. Zakochał się w niej bez pamięci. Ślub wzięli w Ankonie, świadkiem został Zygmunt Hertz.

Zapiski, które dostajemy do naszych rąk rozpoczynają się w styczniu 1957 r. Mimo że od tragicznej śmierci jego pierwszej żony minęło 5 lat, on był już mężem Lidii Croce (od 1954 roku) i pisarstwo dwójki dzieci i niezmarnego dla dziecka syna Lidii z

Wokół Czapskiego: Max Beckmann, August Zamojski, Miron Białoszewski, Piotr Rawicz i Anna Rawicz

CAŁE DNI NA DRZEWAH. JÓZEF CZAPSKI I MADELAINE RENAUD

W POKŁYKU PAWILONU JÓZEF CZAPSKIEGO

Dwupokojowy apartament w Krakowie z książkami Józefa Czapskiego, rezerwujesz i wspierasz twórców strony o malarzu

Kawiarnia Pawilonu Józefa Czapskiego, fot. Ewa Lipiec

- https://www.wydawnictwoliterackie.pl/resources/files/GHG_podroz_NAJNOWSZA.pdf

GHG_podroz_NAJNOWSZA.pdf 3 / 15

Gustaw Herling-Grudziński, jeden z najwybitniejszych polskich pisarzy, urodził się w 1919 roku w folwarku Skrzelczyce, kilkadziesiąt kilometrów od Kielc. Jego ojciec był właścicielem niewielkiego majątku oraz młyna w miejscowości Suchedniów. Uczęszczał do gimnazjum w Kielcach. Debiutował – jeszcze jako uczeń – reportażem o Górach Świętokrzyskich opublikowanym w warszawskim piśmie „Kuznia Młodych”. W latach 1937–1939 był studentem polonistyki na Uniwersytecie Warszawskim i znakomicie zapowiadającym się krytykiem literackim, który – mimo młodego wieku – miał w swoim dorobku wybitne eseje i recenzje.

Gustaw Herling-Grudziński, uno dei più grandi scrittori polacchi, nacque nel 1919 nella campagna di Skrzelczyce, a poche decine di chilometri da Kielce. Suo padre era proprietario di un podere e di un mulino nella località di Suchedniów.

Herling-Grudziński frequentò il ginnasio di Kielce e debuttò ancora studente con un reportage sulle montagne di Santa Croce, pubblicato nella rivista di Varsavia «Kuznia Młodych». Negli anni 1937–1939 fu studente di polonistica all'Università di Varsavia e si fece apprezzare come acuto critico letterario: nonostante la giovane età, fu già autore di saggi e recensioni di rilievo.

Pierwszą moją ważną decyzją życiową był wybór kierunku studiów, co zrobiłem wbrew mojej rodzinie, która uważała, że powinienem wybrać kierunek bardziej praktyczny. Następną ważną decyzją było wstąpienie do jednej z pierwszych podziemnych organizacji niepodległościowych o nazwie PLAN (Polska Ludowa Akcja Niepodległościowa).

La prima importante decisione della mia vita è stata la scelta del corso degli studi: la presi contro la volontà dei miei familiari i quali ritenevano che avrei dovuto optare per un indirizzo più pratico. La successiva importante decisione è stata quella di entrare in una delle prime organizzazioni clandestine della resistenza: la PLAN (Azione Popolare Polacca per l'Indipendenza).

Gustaw Herling-Grudziński, Najkrótszy przewodnik po sobie samym

Po wybuchu II wojny światowej, jako emisariusz tajnej organizacji niepodległościowej PLAN, w październiku 1939 roku Herling-Grudziński znalazł się na wschodnich terenach Rzeczypospolitej (Lwów, Grodno). Tam został aresztowany przez NKWD. Po przesłuchaniach trafił do so-

Dopo lo scoppio della seconda guerra mondiale, come delegato dell'organizzazione clandestina per l'indipendenza PLAN, nell'ottobre del 1939, Herling-Grudziński si trovò nei territori orientali della Polonia (Leopoli, Grodno). Qui venne arrestato dall'NKWD. Dopo aver subito gli inter-

5

- <http://www.wojciechkarpinski.com/herling-fotografie>

Wojciech Karpiński

Książki ▾ Pisarze zbójcecy ▾ Sylwetki ▾ Szkice Głosy Galerie Biogram Nowości

Album Gustawa Herlinga-Grudzińskiego

Czytaj o Herlingu-Grudzińskim

Gustaw Herling-Grudziński, więzienie grodzieńskie, 1940

Gustaw Herling-Grudziński, Rzym, 1945

- <http://scholaris.pl/zasob/49726>

The screenshot displays the Scholaris portal interface. At the top, there are navigation links for 'Zarejestruj' and 'Zaloguj'. A cookie notice is visible. The main header includes the 'scholaris' logo and the tagline 'Portal wiedzy dla nauczycieli'. Below this, there are navigation tabs for different educational levels: 'Wychowanie przedszkolne', 'Edukacja wczesnoszkolna', 'Szkoła podstawowa kl. 4-6', 'Gimnazjum', and 'Szkoły ponadgimnazjalne'. A search bar contains the text 'Czego szukasz?' and buttons for 'Więcej opcji...', 'Wszystkie zasoby', 'Szukaj', and 'Podstawa programowa'. On the left side, there is a sidebar with 'Słowa kluczowe' (keywords) such as 'lagry', 'Inny', 'gulag', 'obóz', 'człowieczeństwo', 'moralność', 'świat', 'scenariusz lekcji', 'konspekt', 'Gustaw', and 'Gustaw Herling-Grudziński'. Below the keywords are sections for 'Podstawa programowa zasobu', 'Szkoły ponadgimnazjalne', 'Język polski', and 'Informacje licencyjne'. The main content area shows search results for 'Postawa jednostki w warunkach gułagu na podstawie utworu "Inny świat" Gustawa Herlinga-Grudzińskiego'. It includes a 'Pobierz zasób' button, an 'Uruchom' button, and a 'Pokaż pliki' button. A description states: 'Uczniowie poznają powieść "Inny świat" Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Na podstawie książki podejmują próbę opisu człowieczeństwa i moralności w rzeczywistości lagrów.' Below the description, there are statistics: 'Liczba wyświetleń: 11797', 'Liczba pobrań: 1830', 'Dodano: 2010-11-15', and 'IMP_76337 (49726)'. At the bottom, there is a section 'Zobacz podobne zasoby' with several thumbnail images of lesson plans.

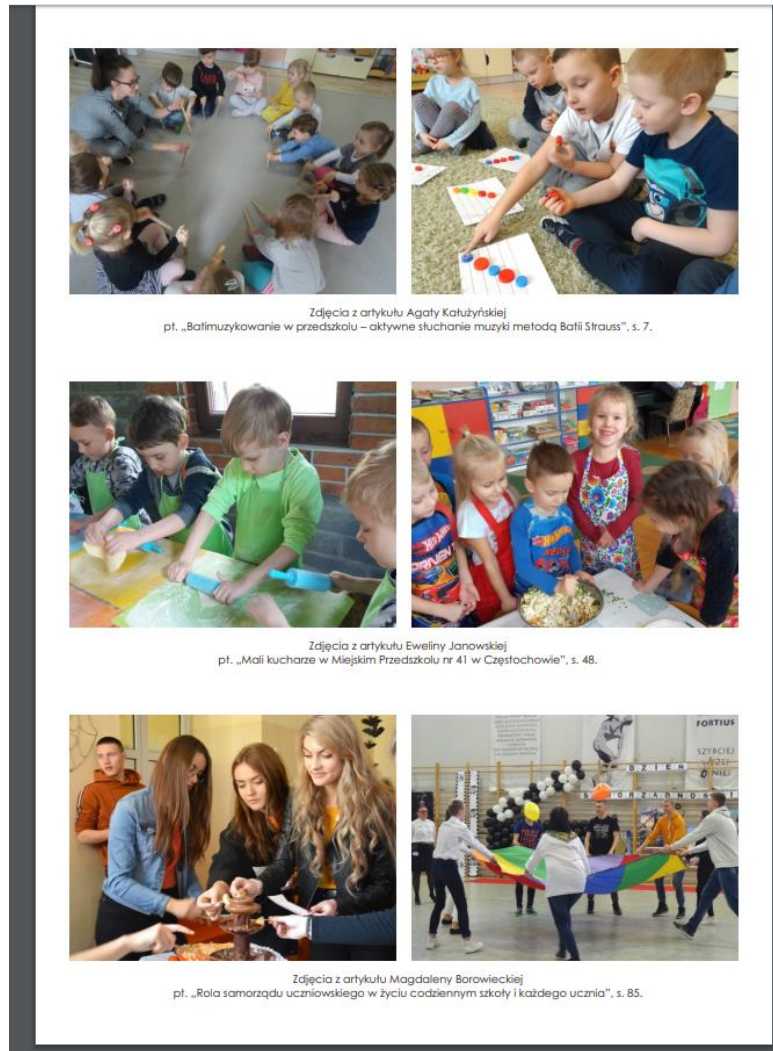
- <https://ninateka.pl/filmy?SearchQuery=Grudzi%C5%84ski&=%EF%80%82>

The screenshot shows the Ninateka website interface. At the top, there is a search bar with the text 'Grudziński' and a search icon. Below the search bar is a navigation menu with categories: KATALOG, KOLEKCJE, FILM, TEATR, MUZYKA, SZTUKA, LITERATURA, PUBLICYSTYKA, and MEDIA I TECHNOLOGIE. The main heading is 'Katalog według frazy "Grudziński" [36]'. Below this, there are filter options: 'audio i wideo', 'płatne i bezpłatne', 'wszystkie gatunki', and 'rok produkcji' (1927-2019). There are also checkboxes for 'transkrypcja?', 'tłumacz. migowe?', 'audiodeskrypcja?', 'EDU?', and 'english version?'. A blue box on the right contains 'Partnerzy NINATEKI' and a 'Wybierz...' dropdown menu. Below the filters, there are four tabs: 'najtrafniejsze', 'polecane', 'najnowsze', and 'popularne'. The main content area displays a grid of search results, each with a thumbnail, a duration, and a title. The first result is a document titled 'Dziennik pisany pod wulkanem | Andrzej Titkow' with a duration of 59'03". The second is an audio recording titled 'Gustaw Herling-Grudziński | Finezje literackie | 5/5' with a duration of 11'20". The third and fourth are audio recordings of stories by Gustaw Herling-Grudziński, with durations of 23'34" and 26'11" respectively.

- **Netografia**
- **Biografia i twórczość:**
- [-https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Herling-Grudzinski-Gustaw;3911242.html](https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Herling-Grudzinski-Gustaw;3911242.html)
- [-https://pl.wikipedia.org/wiki/Gustaw_Herling-Grudzi%C5%84ski](https://pl.wikipedia.org/wiki/Gustaw_Herling-Grudzi%C5%84ski)
- [-https://www.polskieradio.pl/8/402/Artykul/1130209,Co-ukrywal-Gustaw-HerlingGrudzinski](https://www.polskieradio.pl/8/402/Artykul/1130209,Co-ukrywal-Gustaw-HerlingGrudzinski)
- [-https://eszkola.pl/jezyk-polski/gustaw-herling-grudzinski-2199.html](https://eszkola.pl/jezyk-polski/gustaw-herling-grudzinski-2199.html)
- [-https://dzieje.pl/postacie/gustaw-herling-grudzi%C5%84ski-1919-2000](https://dzieje.pl/postacie/gustaw-herling-grudzi%C5%84ski-1919-2000)
- [-https://zyciorysy.info/gustaw-herling-grudzinski/](https://zyciorysy.info/gustaw-herling-grudzinski/)
- [-https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/14558/1/grudzinski-do-druku-2.pdf](https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/14558/1/grudzinski-do-druku-2.pdf)
- **Wywiad przeprowadzony przez Krzysztofa Szymoniaka:**
- [-http://zeszytypoetyckie.pl/krytyka/188-chc-by-niesprawiedliwy-archiwalny-wywiad-krzysztofa-szymoniaka-z-gustawem-herlingiem-grudziskim](http://zeszytypoetyckie.pl/krytyka/188-chc-by-niesprawiedliwy-archiwalny-wywiad-krzysztofa-szymoniaka-z-gustawem-herlingiem-grudziskim)
- **Rozmowa z Martą Herling-Grudzińską:**
- [-https://www.rp.pl/arttykul/576877-Rozmowa-z-Marta-Herling-Grudzinskna-o-jej-ojcu.html](https://www.rp.pl/arttykul/576877-Rozmowa-z-Marta-Herling-Grudzinskna-o-jej-ojcu.html)
- **Zestawienia bibliograficzne:**
- [-http://pbl.ibl.poznan.pl/dostep/index.php?f=zapisy&p_tytul=herling&s=d_biezacy](http://pbl.ibl.poznan.pl/dostep/index.php?f=zapisy&p_tytul=herling&s=d_biezacy)
- [-http://pbw.lodz.pl/zestawienia_08_26.htm](http://pbw.lodz.pl/zestawienia_08_26.htm)
- [-http://sbc.wbp.kielce.pl/publication/29618](http://sbc.wbp.kielce.pl/publication/29618)
- [-http://docplayer.pl/24149111-Gustaw-herling-grudzinski-wokol-zycia-i-tworczosci.html](http://docplayer.pl/24149111-Gustaw-herling-grudzinski-wokol-zycia-i-tworczosci.html)
- [-www.wom.edu.pl/biblioteka/raciborz/doc/zestawienia/herling.doc](http://www.wom.edu.pl/biblioteka/raciborz/doc/zestawienia/herling.doc)

- **Scenariusze lekcji:**
- [-https://szkolnictwo.pl/index.php?id=PU5854](https://szkolnictwo.pl/index.php?id=PU5854)
- [-http://scholaris.pl/zasob/49726](http://scholaris.pl/zasob/49726)
- [-https://www.gdansk.pl/kreatywna_pedagogika/scenariusz-3-janusz-stanislaw-pasierb-i-gustawa-herling-grudzinski,a,36557](https://www.gdansk.pl/kreatywna_pedagogika/scenariusz-3-janusz-stanislaw-pasierb-i-gustawa-herling-grudzinski,a,36557)
- [-http://lekcyje.blogspot.com/2013/04/inny-swiat-gustaw-herling-grudzinski-ih.html](http://lekcyje.blogspot.com/2013/04/inny-swiat-gustaw-herling-grudzinski-ih.html)
- [-https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/handle/item/41522](https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/handle/item/41522)
- [-http://www.filmotekaszkolna.pl/dla-nauczycieli/nasze-lekcje/lekcja-44-czlowieczestwo-w-czasach-proby/materialy-metodyczne-static.scholaris.pl/main-file/785/cierpienie moze byc nauczycielem 51719.doc](http://www.filmotekaszkolna.pl/dla-nauczycieli/nasze-lekcje/lekcja-44-czlowieczestwo-w-czasach-proby/materialy-metodyczne-static.scholaris.pl/main-file/785/cierpienie_moze_byc_nauczycielem_51719.doc)
- **Multimedia:**
- - „Inny świat” – słuchowisko <https://ninateka.pl/audio/gustaw-herling-grudzinski-inny-swiat-1-4>
- **Źródła zdjęć:**
- <http://www.wojciechkarpinski.com/herling-fotografie>
- http://www.polish-jewish-heritage.org/pol/Chlopiec_z_Kielecczyzny.htm
- https://www.wydawnictwoliterackie.pl/resources/files/GHG_podroz_NAJNOWSZA.pdf
- <https://www.kawacaffe.pl/gustaw-herling-grudzinski-neapol/>
- <https://suchedniownaturalnie.pl/oferta/sciezka-literacka-w-suchedniowie/>
- <https://zeromszczacy.pl/przez-swietokrzyszczyzne-gustawa-herlinga-grudzinskiego-fotoreportaz-andrzej-jozwiaka-id925.html>

- Zapraszamy do współpracy !

Spis treści	
PRZYKŁADY DOBREJ PRAKTYKI	
K. Wiśk – Zaproszenie do współpracy	3
E. Buchwald – „Niebieskie dziecko” w szkole masowej	4
A. Katuszyńska – Batimuzykowanie w przedszkolu – aktywne słuchanie muzyki metodą Batli Strauss	7
Ka. Marek Leszczyk – Wojna – w jaki sposób mówić o niej uczniom?	9
E. Stasiak-Kolba – Indywidualizacja w dydaktyce i wychowaniu okiem praktyka	11
M. Szyszko – „Zdrowo jem, więcej wiem!” – ogólnopolski projekt edukacji prozdrowotnej	12
FORUM NAUCZYCIELI KONSULTANTÓW	
B. Kosta, M. Borowiecka – IV Regionalny Festiwal Piosenki Europejskiej „Śpiewanie w Bieganiu”. „Love is all around us”. Edycja walentynkowa	16
A. Leszcz-Krysiak, G. Janerka – Wielka zmiana w życiu małego dziecka	18
D. Liberdia – „Kück mit und sprich immer besser Deutsch!": Die WM 2018 im DaF-Unterricht	21
M. Lipska – Teach your students to be assertive	26
E. Makowska – Tout ce que vous ne savez pas sur l'Eurovision	30
U. Mielczarek – Konferencja „Wolontariat szkolny w praktyce. Różne oblicza wolontariatu”	37
U. Mielczarek – Konferencja „Wychowawca przewodnikiem aktywności uczniów. Pomysły na zajęcia z wychowawcą – przykłady dobrej praktyki pedagogicznej”	40
FORUM BIBLIOTEK I BIBLIOTEKARZY	
A. Grabna, B. Polcińska, M. Pusternak, I. Tutak – Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich Oddział w Częstochowie w 2018 roku	42
EDUKACJA W TEORII I PRAKTYCE	
Wychowanie przedszkolne i edukacja wczesnoszkolna	
E. Janowska – Mali kucharze w Miejskim Przedszkolu nr 41 w Częstochowie	48
A. Rudzińska, U. Gorzedowska – Dbając o własne środowisko, dbamy o lepszy świat	51
Edukacja polonistyczna	
A. Kowalikowska – Innowacja pedagogiczna w nauczaniu języka polskiego na poziomie szkoły podstawowej	55
A. Białńska-Gudek – Konspekt lekcji języka polskiego w klasach VII-VIII	57
Edukacja językowa	
A. Knapik – Metoda TED w nowoczesnym nauczaniu języków obcych	61
I. Madej – Storytelling	63

Częstochoowski Biuletyn Oświatowy
nr 2 (112) 2019

Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie
Częstochowa 2019

Dziękuję za uwagę 😊

*Oprac. Agnieszka Grudzińska - konsultant Regionalnego
Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie*

Licencja Uznanie autorstwa
Użycie niekomercyjne 3.0. Polska